

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

Geschichte der Juden in Dobruška.

Bearbeitet von

Dir. i. R. Frant. Pišl, Dobruška.

Dle právního manuálu č. II děje se prvá zmínka o Židech v Dobrušce r. 1618.

R. toho uvádějí se zde následující rodiny žid.:

Abraham Žid, Dorota žena, Anna dcera,

Lazar, Justina žena, syn (?),

Lazar, kolínský Žid, Lída žena,

Samuel Žid, Rozina žena.

R. 1629 pronajímá magistrát Židovce Dorotě, vdově, světnici s komorou pod rathousem, za 3 kopy grošů ročně.

Právní manuál III, 120, uvádí: Židů v D. u sousedů od sv. Jana do sv. Václava leta tohoto 1666 v nájmu se vynachází, jakž následuje:

U Jakuba Komárka: Lazar, Judita, žena jeho, Jakub a jeho dcera Anna.

U Václava Kindlera: Lazar Černý a jeho žena Lidmila.

U Jiříka Fialy, perníkáře: Jakub Lebl, žena jeho Anna, Abraham, otec její.

U Zervánkovy: Samek a jeho žena Rozina.

U Matěje Neumana: Šalomoun a jeho žena Alžběta.

U Jiříka Reumského: Mikuláš a jeho žena Alžběta.

U Jana Potůčka ml.: Lebl, syn Eliášův a jeho žena Eliška.

U Jana Šmadli: Eliáš starý a jeho žena Lidmila.

Suma všech Židů — muži se ženami, mimo kantora, je jich 19 osob.

A že všemu tomu tak a ne jináče jest, to my purkmistr a rada města D. pečeti městskou pro lepší důvěření toto vyznamenání potvrzujeme.

Jeho actum v městě D. na den sv. Václava 1666.

Dle právního manuálu IV, str. 4, bylo Židů v městě u sousedů v nájmu od sv. Zvěstování P. Marie do sv. Jana 1702:

u vdovy Kylingerovy: Samuel Žid, Estera, žena, Heršl, syn, Běla, dcera;

u vdovy Lenfeldovy: Mikeš Žid, Běla, žena;

u Jana Pišla: Rabín Žid, Estera, dcera;

u Matěje Potůčka: Josef Žid, Estera, žena, Filipp Žid, Regina, žena;

u vdovy Springarovy: Filip Žid, Lída, žena, Israel, syn, Marie, žena;

u Jana Sadly: Šalomoun Žid, Sálka, žena;

u Jiříka Šichy: Mojžiš Žid, Rosina, žena;

u Václava Junka: Josef Žid, Regina, žena,

Summa, mimo kt., je jich 22 osob.

Jak patrně zůstávali Židé v nájmu po městě roztroušeni. Dne 5. Juni 1718 poručil hrabě Jeroným z Colloredo-Walsee, pán na Opočně, radě města D., by se Židům vykážalo místo, kde by společně přebývali mohli. A když městská rada na to odpověděla, že nelze zde místa příhodného pro ně nalézti, nařídil hrabě, že musí patero rodin židovských ve městě

Dějiny Židů v Dobrušce.

Zpracoval

řed. v. v. Frant. Pišl v Dobrušce.

zůstávati, i koupila obec 5 křesť. domů, které r. 1721 Židům dle následující smlouvy přenechala.

Smlouva se Židy z r. 1721.

Dne 28. září 1721 přišlo nařízení magistrátu, aby Židé, kteří zde v městě od starodávna přebývali, od křesťanů oddělení byli.

Z té příčiny stala se smlouva obce města D. se Židy, a to taková, že město některé grunty, které od sousedů koupilo, Židům proti roční činži dědičně pronajalo, kterou činži měli Židé čtvrtletně platiti, kauci složiti a ji za obci bez úroku ležeti nechati; kdyby gruntové ti zase k prodeji i snad ke slevuňku přišli, ta Židů škoda býti má, jakož i kdyby ohněm neb jinak zničení byli, od obce nákladem Židů vystaveni býti mají. Kdyby některý Žid nechtěl zde obývati, jiného zdejšího, ale ne cizího, bez vůle vrchnosti a úřadu představití může. Handl a čachr jako předešle v gruntech a kamenicích svobodně provozovati a na škodu městských řemeslníků řemesla provozovati nesmějí. Poněvadž ty grunty i pro potomky jsou najaty, kdyby od úřadu žádali přístavbu pro své děti, nákladem jejich, zvláštní roční činže se jim z toho dle slušnosti vyměří. Chléb, maso, pivo, pálené a jiné zde v městě a ne odjinud kupovati mají pod neprominutelnou pokutou. A když to vše dle smlouvy jakožto nájemníci plniti a tak se chovati budou, tedy při tom všem zachování, hájení a více ničím ukládání býti nemají: jestliže by ale to plniti nemohli, neb nechtěli, nebo-ližto proti magistrátu protivní a neposlušní se ukázali, úřad z gruntův vypověděti moc míti bude.

Dále, jelikož mají Židé svobodu míti synagogu neb školu pro sebe a kt., který by ode všech Židův přijat byl a úřad žádné příčiny proti němu neměl, k tomu cíli jeden grunt proti roční činži se jim pronajímá, při čemž ten prve užívaný krchov se jim zanechává.

Činže roční má platiti: Jakub Moises 24 zl., Estera Löblová 18 zl., Israel Markus 9 zl., Salomon Samuel 9 zl., Abraham Samuel 17 zl., ze školy 15 zl.

Z krchova každoročně dva rysy čistého papíru.

Kauce obci mají složiti:

Jakub Moises 553 kopy míšenské, v hotovosti 270 kop, dále pak ročně 10 kop, Israel Markus, Salomon Samuel společně 200 kop, hotově 110 kop, ročně pak 5 kop, Abraham Samuel 205 kop, v hotovosti 105 kop, ročně pak 5 kop, Estera Löblová 170 kop, v hotovosti 80 kop, ročně pak 4 kopy. Ze školy kauce 200 kop, v hotovosti 100 kop, ročně 4 kopy.

Dekretem dvorské kanceláře ze dne 22. srpna 1834, čís. 21.788, povoleno, aby tyto nabyté grunty Židům v majetnictví ponechány byly.

Dne 14. července 1837 přikoupili od obce k rozšíření hřbitova 80 čtver. sáhů pozemku za 60 zl. konv.